

Když se uskutečnil první pokus o výstup na Everest, měl Tenzing 7 let, ale už tehdy snil o tom, že se jednou expedice zúčastní. Nechtěl být však jenom nosičem jako ostatní Šerповé, doufal, že dostane možnost stát se přímo horolezcem a zdolávat vrcholy.

Ve 13 letech utekl z domova a sám putoval až do Káthmándú, hlavního města Nepálu. Toužil „se podívat jinam“. Domů se vrátil až po několika týdnech, když už ho všichni považovali za mrtvého. V 19 letech opustil navždy údolí Khumbu a odjel do indického Dardžilingu v naději, že se mu podaří získat místo v některé himálajské expedici. Svého otce poté viděl už pouze dvakrát, v letech 1935 a 1936, a na setkání s matkou si musel počkat až do roku 1952. První příležitost účastnit se expedice dostal Tenzing v roce 1935, kdy si ho pro svou průzkumnou výpravu vybral Eric Shipton. V dalších letech doprovázel desítky výprav, které se pohybovaly na různých místech v Himálaji, na indickém, pákistánském, tibetském nebo nepálském území. V roce 1938 se stal tygrem. I když byl už dobře znám svou vytrvalostí, žil stejně jako ostatní vysokohorští nosiči – během sezony si vydělal pár rupií, které mu v zimních měsících musely vystačit na živobytí.

Po vypuknutí války v Evropě počet výprav klesl. V roce 1939 se mu podařilo doprovázet skupinu do indického Čitralu. Seznámil se s majorem Whitem, který ho přijal do svých služeb, nejprve jako asistenta a později jako instruktora horských vojáků. Poválečné období a obnovení expedic bylo skutečným požehnáním. Tenzing znovu pracoval jako vysokohorský nosič, o něco později se osvědčil i jako sirdar. Ale jeho nesplněným snem zůstal výstup na Everest. Nejprve se pod něj vrátil v roce 1947, následovaly expedice v letech 1952 a 1953, které ho proslavily v celém světě. Po těchto úspěších se Tenzingův život radikálně změnil. Poprvé v životě „vydělával opravdu velké peníze“. Cestoval po světě, se spolupracovníkem napsal knihu o svém životě a s podporou indické vlády založil první horolezeckou a průvodcovskou školu v Indii (Himalayan Mountaineering Institute), kterou dlouhá léta vedl. Později založil vlastní trekingovou agenturu. Zemřel 9. května 1986 v Dardžilingu, kde je také pohřben a kde byla vztyčena jeho socha.

EDMUND HILLARY

Sir Edmund Percival Hillary se narodil 20. července 1919 v Tuakau na Novém Zélandu. Rád četl a toužil prožívat různá dobrodružství. Do hor se poprvé

dostal v 16 letech na školním výletě a okamžitě ho nadchly. Po ukončení školy převzal otcovu živnost a stal se včelařem, což byla práce v přírodě, která mu vyhovovala. Láska k horám ho však neopustila a často podnikal horolezecké výstupy na novozélandské vrcholy. V letech 1951, 1952 a 1953 byl přizván k účasti na britských expedicích na Everest. Po úspěšném zdolání Everestu pokračoval Hillary v dobrodružných výpravách. Vystoupal na několik dalších himálajských vrcholů a poté v letech 1955–1958 vedl (společně s britským badatelem Vivianem Fuchsem) první pozemní přechod Antarktidy přes jižní pól (s pomocí sněžných vozidel) v rámci Commonwealth Trans-Antarctic Expedition. Uznání si však získal především za svou neúnavnou podporu obyvatel v horských oblastech Nepálu. Tuto zemi a národ Šerpu si zamiloval a aktivně jim pomáhal. Stal se zakladatelem organizace Himalayan Trust, která umožnila stavbu mnoha škol, nemocnic a přístávacích drah v odlehlých nepálských údolích. V roce 2003 Hillary prohlásil: „Když se ohlédnu zpět, nepochybuji o tom, že nejdůležitější, co jsem v životě dokázal, nebylo zdolávání hor ani cesty na konec světa. Pro mě má největší význam to, že jsem umožnil stavbu a zajistil provoz škol a klinik pro své drahé přátele v Himálaji.“ Zemřel 11. ledna 2008 v Aucklandu na Novém Zélandu.

JOHN HUNT

Sir Henry Cecil John Hunt, baron Hunt of Llanfair Waterdine, se narodil v Indii 22. června 1910. Během studií ve Velké Británii se často o prázdninách vydával na horolezecké výpravy do Alp. V roce 1931 se stal důstojníkem indické armády (Royal Fusiliers). V roce 1940 se vrátil do Británie, kde působil jako hlavní instruktor v horském výcvikovém středisku (Commando Snow and Mountain Warfare Training Centre), v roce 1943 se opět zapojil do bojů, v nichž prokázal své vynikající velitelské a organizační schopnosti.

Po válce byl jmenován plukovníkem na Vrchním velitelství spojeneckých sil (Supreme Headquarters Allied), které řídilo spojenecké jednotky v Evropě. V roce 1953 obdržel pozvání k vedení britské expedice na Mount Everest. Po návratu z expedice se Hunt vrátil k vojenské službě a v armádě zůstal až do svého odchodu do výslužby v roce 1956. Byl povýšen do rytířského stavu, jmenován brigádním generálem a posléze peerem britského impéria s titulem barona, zejména za svou práci s mládeží. Zemřel 8. listopadu 1998 (v 88 letech) v Henley-on-Thames.

Hrdinové výstupu v roce 1953: Tenzing Norgay, Edmund Hillary a John Hunt.

LITERATURA A FILM

Pokud vás příběh zaujal a chcete se o tématu dozvědět více, můžete sáhnout třeba po některém z následujících titulů:

- Edmund Hillary. *Na vrcholu Mount Everestu*. Praha: Melantrich, 1957.
- John Hunt. *Výstup na Everest*. Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1957.
- Tändzin Norkjā a James Ramsey Ullman. *Muž z Everestu*. 2. vyd. Praha: Olympia, 1971.
- Stephen Venables. *Everest: Le Rêve accompli*. Glénat, 2003.
- Dokumentární film: *Dobytí Everestu*, režie George Lowe, Velká Británie, 1953.